

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

23. Aliæ Quæstiones de Priuilegijs diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. XXIII.

Alia questiones de Priuilegijs diluuntur.

Primo queritur, Quisnam possit Priuilegium interpretari? Respondeo cum Hostien. in sum. titu. de priuil. distingui oportere. Nam si verba sunt obscura, dubia, vel ambigua, ei est interpretari, cuius est concedere, & interim negotium, vel causa differtur. l. si imperialis. c. de legibus, & cap. Inter alias; de sententia excom. Si verò nec sint obscura, nec dubia, nec ambigua, Priuilegij tenor debet diligenter inspicere, & seruari, cap. Porro, & cap. Recepius, de Priuil. Si querat, an tunc potius sit menti concedentis, quam verbis Priuilegij inhærendum? Respondet Syluest. priuil. q. 3. potius esse menti adherendum, ex c. Marcion. 1. q. 1. c. sedulo, dist. 33. & cap. Intelligentia, & c. In ijs, de verb. signifi. vbi dicitur non sermoni res, sed rei est sermo subiectus, & non intentio verbis, sed verba debent intentioni deferuire. Gloss. & Abb. in c. Propterea, de verb. signifi.

Secundò queritur, Quo modo Priuilegium interpretari debeamus? Respondeo, in hunc modum esse interpretandum, vt docet Syluest. priuilegium. q. 3. ex Hostien. In primis, interpretatio Priuilegij, sicut & legis, locum habet, vbi verba sunt obscura, incerta, dubia, & ambigua. Vbi verò nulla est in verbis ambiguitas, interpretatio non permittitur. l. ille, au. ille, ff. de legat. 3. Vnde longè aliud est Priuilegium interpretari, atque ad aliud trahere, siue prætere: tunc enim Priuilegium interpretatur, cum quod est in eo positum verbum obscurum, vel ambiguum, declaramus. Priuilegium verò pretendimus, cum ad aliud quippiam quamuis cognatum, vel simile trahimus. Quando Priuilegium non est contra Canones, leges, & iura, sed solum præter iura debemus plenissime interpretari: tunc enim potius est Principis beneficium, fauor, & gratia, quam Priuilegium concessum, & tunc locum habet, quod dicitur in l. Beneficium, ff. de constitutionibus Principum, & ca. Quia circa, de Priuil. & cap. dilectio, ad finem, de donationibus, & cap. olim, de verborum signifi. in quibus locis habetur, Beneficia Principum plenissime interpretari debemus. Non autem dicitur: Priuilegia Principum auctoritate concessa, & data; ita Innocen. & Glossa, & Ioannes Andreas, Burius, & Abbas in cap. olim, de verborum signifi. Quando Priuilegium est contra ius commune, stricte interpretari oportet, vt quam minimum iuri communi deroget; vt colligitur ex l. Quoties. c. de precibus Imperatori offeren. & l. si quando, c. de inofficioso testamento, & cap. 1. & 2. De filijs Presbytero. ca. quod dilectio, de consanguinitate, & affinitate, & sic Innocen. & Glossa, & Ioannes Andreas, Burius, & Abbas in loco supra citato. Item, Priuilegium est stricte interpretandum, si cedat in detrimentum alterius, vt colligitur ex l. 2. Merito, ff. Ne quid in loco, & sic Innocen. & alij auctores supra citati. Vnde Romanus Pontifex licet alicui Priuilegium concedat, non tamen vult, vt eo vatur cum alieni iuris iactura, & damno, cap. Ex iurum, de auctoritate, & vsu pallij, cap. licet, de officio ordinarij, & cap. licet, de translat. Præterea, Priuilegium in rebus ambitionem sapientibus stricte est interpretandum. Et hinc fit, vt Rescripta, Mandata, & Priuilegia in Beneficijs Ecclesiasticis præ-

fius, & arctius interpretari debeamus; præsertim cum conceduntur ad plura Beneficia obtinenda: Abb. loco supra citato, & Gloss. in c. Quamuis, de præb. in c. Ex quo fit, vt cum conceditur facultas alicui non legitime nato ordines suscipiendi, locum tantum habeat in minoribus, non in maioribus ordinibus; & cum fit illi potestas, vt ad Beneficia Ecclesiastica eligi, & promoueri queat, fieri tantum censetur ad Beneficia simplicia, non autem ad Dignitates, vel ad Beneficia, quibus est animarum cura coniuncta.

Item, quando Priuilegium est odiosum, quale est Priuilegiū ad lites concessum, stricte, & præse interpretatur, quia præbet causam litigandi, & alios vexandi, & frequenter minuit, restringit, & potestatem inferiorum Iudicum, & Magistratum. Item, si Priuilegiū aliqua ex parte peccandi occasione afferat, & præbeat, vel iuri naturali, diuino, vel gentium obstat, videtur; stricte etiam est interpretandum, vt cū datur alicui facultas eligendi Confessarium, qui ipsum absoluat a casibus, aut censuris referuatis, solum datur, vt absoluat a peccatis ante commissis, aut censuris ante contractis, non autem in posterum committendis, aut contrahendis; hæc enim facultas animum præbet liberius, faciliusque peccandi. Similiter cum datur facultas, vt lis, vel causa ad certos Iudices deferatur omni appellatione remota, stricte oportet eam interpretari, quia adimit ius, quod quisque habet sese defendendi, ac proinde appellandi, videlicet omni appellatione iniusta, inuoluta, & inani, non tamen remota iusta, & rationabili. Sic etiam cū conceditur Priuilegium, ex quo probabiliter aliorum offensa oritura videatur, ad stricte, non laxam interpretationem est renouandum. Vnde Pontifex in c. Quod dilectio, de consanguinitate, & affinitate, non vult, vt Priuilegium a se concessum vim habeat, eod quod loci consuetudini cum offensione multorum, nocere dicebatur. At verò Priuilegium non debemus ita pressè, & stricte interpretari, vt nihil operetur, & proficit, vt est communis omnium sententia in cap. 1. & cap. causa, de rescriptis, & cap. in his, de Priuil. Præterea, Priuilegium, quod non derogat iuri communi, sed tantum consuetudini, vel statuto in aliquo loco recepto, plenissime est interpretandum, si nulla inde aliorum offensa existat. Sic Ioan. Andr. in cap. olim, de verborum signifi. Verba itidem Priuilegij Romani Pontificis auctoritate concessi, interpretari oportet secundum Canones, non secundum leges, iuste Baldo in l. si quando. c. de bon. vacantibus, lib. 10. Item, vt ait Bartolus in l. ex militari, ff. de milit. priuilegia sunt interpretanda iuxta conditionem, & statum personæ cui conceduntur. Præterea, si sint Priuilegia concessa, vel ratione fidei, & religionis, vel gratia Religionosorum, aut miserabilium personarum, sunt etiam plenissime interpretanda. Postremo, Priuilegium non potest ad aliud, quamuis simile, trahi, & extendi, vt colligi videtur ex cap. vlt. de præb.

Tertiò queritur, Quidnam operetur, & proficit Priuilegium, quod continet ius commune? Respondeo cū Hostien. in sum. titu. de Priuil. aliquando id genus Priuilegia concedi, vt quis ad ius commune restituatur. Verbi gratia, Titio interdicitum fuerat, ne appellaret, datur ei postea facultas appellandi. Item, fuerat alicui datum præ-

ceptum,

ceptum, ne de suis rebus liberè statueret, postea verò libera sit ei potestas sua bona administrandi. Aliquando conceditur Priuilegium ius tantum commune continens, quia conceditur gratia postulantis. Vnde in cap. *quia in causa*, de procuratoribus, cum vniuersitas Scholasticorum Parisiensis postulasset à Romano Pontifice liberam facultatem agendi, & respondendi in Iudicio per Procuratorem: respondit Pontifex: Licet de iure còmunì hoc facere valeatis; instituenti tamen Procuratorem super his, auctoritate presentium vobis concedimus facultatem.

Interdum etiam Priuilegium petitur ad faciendum id, quod alioqui iure communi nobis facere licet, ob scrupulos penitus excutiendos ex animo, cum alioqui de iure communi dubitaretur. Imò etiam aliquando petitur, quia ius commune ignoratur. Præterea, Priuilegium plerumque confertur; quia ius commune seruari non solet. Vnde in c. *In nouamus*, de Treug. & Pace, ait Pontifex: In nouamus, vt Presbyteri, Monachi, Còuersi, Peregrini, Mercatores, Rustici, euntes, vel redeuntes, vel in agricultura existentes, vel animalia, quibus arant, & semina, quæ portant ad agrum, congrua securitate lætentur.

Postremò, Priuilegium continens commune ius, debet ita intelligi, vt iuri communi aliquid addat; quam sententiam testatur Felinus esse Hostiensis, & omnium: *quæ colligi videtur ex cap. In his*, de Priuilegiis. & ibi ita docet Abbas ex sententia Bartoli, & Innocentij. Vt si Episcopo Priuilegium conceditur, vt testari queat, intelligitur de bonis ratione Ecclesiæ, cui præest, quæ sitis; non de patrimonialibus, de quibus iure communi Episcopus testari potest. Sic clausula in rescriptis apposita, *Omni exceptione, vel appellatione semota*: non intelligitur de iusta. Facultas data Episcopo creandi nouam Dignitatem in Ecclesia sibi commissam, censetur data, vt id faciat etiam sine consensu Collegij Canoniorum. Facultas auctoritate Romani Pontificis data Monacho testandi, ita intelligitur, vt testetur de bonis, quæ re ipsa possidet. Mandatum Pontificium de conferendo Beneficio in certa Ecclesia, pretenditur etiam ad Canonicatum, si in ea non sunt alia Beneficia. Si Princeps concedat alicui Iudici ius inquirendi, & animaduertendi in aliquos fontes, de ijs intelligitur, in quos inquirere, & animaduertere alioqui nõ poterat; quòd si conceditur ius, vt cognoscat delicta, quæ alioqui ante poterat, intelligitur, vt in ijs delictis procedere queat, etiam fama publica non præcedente. Satis autem est, si Beneficium, vel Priuilegium aliquid operetur contra, præter commune ius, licet id sit modicũ: in reliquis enim restringendum est, non laxandum contra ius, teste abate in c. *testificari*, nu. 10. de Sepul. & Decio in cap. 1. de rescriptis. Nauar. in *Manna*, cap. 12. nu. 79.

Quarto queritur, An Priuilegium obitu concedentis finiatur? Ratio dubitandi est, quia mandatum obitu mandatis extinguitur, l. *Mandatum C. Mandati*, & cap. *Gratum*, & c. *Relatum*, de offic. Iudic. deleg. & facultas ab Episcopo data Beneficiario in sua Ecclesia non commoranti, finitur, & definit morte concedentis Episcopi, vt ait Glossa in cap. *penult. de Cleric. non residen. ver. Licentia*. Facultas itidem eligendi Confessarium, alicui concessa ab Episcopo,

po, obitu etiam ipsius Episcopi extinguitur: vt docet Abbas in cap. *penult. de offic. Lega. num. 9. Antonin. par. 3. tit. 17. cap. 9. vers. vlt. Syluest. Confessor. 5. q. 7. Respondet Nauar. de penit. dist. 6. cap. Placit. nu. 161. & consil. 1. de Priuilegiis. Priuilegium obitu concedentium non finitur: nam Priuilegia Principis sunt perpetua 25. q. 2. cap. 1. & 2. Priuilegium, est fauor, & gratia; at gratia morte Principis concedentis non desinit, vt colligitur ex cap. *Si cui nulla*, de Præben. in 6. & cap. *Si super gratia*, de offic. Iudic. deleg. in 6. Sicut etiam Glossa docet in Clem. *Dudum* §. *statuimus*, de sepulturis. Teste etiam Innoc. in c. *Quod translationem* de offic. legati communi consensu recepto. peccatorum condonationes, quæ indulgentiæ vocantur à Legato concessæ, finita eius legatione non desinunt. Fatemur igitur, Mandatum obitu mandantis extingui; facultatem verò Gratiam, & Priuilegiũ à Principe concessum, non item: cuiusmodi est Priuilegium ab Episcopo concessum Parocho ad septennium, quo possit ab Ecclesia abesse ratione studij. Glossa in ca. *Cum ex eo*, de elect. in 6. verb. *Septennium*; & facultas suscipiendi ordines à quocunque Episcopo malueris. *Cardinals in Clem. vlt. de elect. q. 5.* & facultas sacrificij Missæ offerendi in domo aliqua priuata. Nec Glossa, aut Abbas contrarium docuerunt; quoniam illi tantum loquuntur de facultatibus, & priuilegijs, quæ Episcopi concedere nequeunt in perpetuum, quia essent cum damno Ecclesiæ, vel alterius.*

Quæres quid dicendum sit de Priuilegio, quo Titius auctoritate Romani Pontificis à iurisdictione Episcopi sit exemptus, donec illud Priuilegium ipse Pontifex abroget, aliudue decernat. an scilicet obitu Pontificis huiusmodi priuilegiũ finiatur? Respondeo cum Nauar. consil. de priuilegiis, illud non finiri: tum quia Pontifex non abrogauit, nec aliud constituit: tum quia priuilegium, vt diximus, obitu concedentis non cessat, & desinit. Si secundo roges, an si Priuilegiũ à Principe concedatur in hunc modum: *Sis liber, & immunis à tributo; aut, facultatem tibi do Confessarium eligendi, vel aliquid aliud faciendi, donec decelesero, morte Principis finiatur?* Ratio dubitandi ex vna parte est, quia particula, *donec*, certum tempus præscribit: At ex altera parte nõ videtur Priuilegium obitu Principis finiri, cum sit fauor, & gratia. Respondeo, particulam, *donec*, frequenter curtum tempus, & definitum designare: quamuis interdum solet ideò apponi vt infinitũ tempus significet, videlicet, vt id, de quo dubitari poterat, tanquam certum habeatur, & reliquum tempus, de quo ambigi non potest, tanquam certum relinquatur. Vt si dicam, Titius hæreticus donec vixit, poenitentiam non egit, non significo, Titium post obitum suum poenitentiam egisse; sed, nunquam de suis peccatis doluisse. Cæterum, prædictum Priuilegium, de quo est questio, post Principis mortem non durat: quoniam cum dicit, *Donec decelesero*, significat se concedere Priuilegium, vt duret tantummodo per totum ipsius vitæ tempus.

Quinto queritur, An facultas aliquid faciendi per priuilegium data, primo actu finiatur, videlicet, cum datur alicui facultas, qua possit in Ccenobium sacrarum Virginiũ ingredi. Queritur, an possit intrare quoties voluerit? De hac qua-

sione

thone late tractat Felinus in cap. 2. de Treng. & Pace, Rochus de Iure patrona. verbo Honorificum, q. 10. Naua. in cap. Placuit, de penit. q. 6. m. 166. Respondet Felinus in odiosis, & poenalib. finiri, & desinere. Nam in l. dotis promissio, ff. de iure dotium, l. Bones, §. Hoc sermone. ff. de verb. signific. sermo simpliciter prolatus videtur primo actu finiri, hinc est, vt dotis promissio de primis nuptijs tantum intelligatur. Cum datur facultas alicui, vt duo simul beneficia obtinere queat, ad duo tantum prima protenditur, c. Non potest, de Preben. in 6. cum datur facultas, vt veniat in Urbem is, qui est publice scriptus, semel tantum venire potest. Bartolus l. 1. ff. ad legem Iuliam de adul. Potestas arbitro data in copromisso de prorogando termino compromissi, in prima prorogatione desinit. Potestas ingrediendi in Coenobium Sanctimonialium, in primo ingressu finitur. Facultas data Patrono laico, qua possit, postquam vnum Clericum nominauit, designauit, & obtulit instituendum, alium nominare, designare, & offerre, ex cap. Quod autem, de Iure patrona, in prima nominatione finitur. Calderinus conf. 16. de iure patrona. Felinus in cap. Omnes leges, de Treng. & Pace. At in ijs, que odium, poenam, vel onus, aut detrimentum no continent, facultas data non in primo actu finitur, & extinguitur; vt si alicui sit data facultas Confessarium eligendi, vt annouit Palu. in 4. diff. 17. q. 3. & Paludanum Nauarrus secutus, quamuis oppositum docet Felinus. Sed Felinus intelligit simplicem sine priuilegio facultatem, que datur alicui, vt confiteatur, cui voluerit: Nauarrus intelligit facultatem eligendi Confessarium datam in modum, & formulam priuilegij, & ita vterque verum docet. Facultas legendi libros, quorum lectio est interdicta; facultas edendi cibos prohibitos in diebus ieiuniorum; potestas sacrificium offerendi in domo priuata, primo actu non desinit. Item quando res aliqua, natura sua, vel more postulat iterationem, vt si testator precepit heredi, vt vestiat, vel alar viduam, intelligitur, donec fuerit vidua, nec sufficit eam semel vestire. Si quis legauerit alimeta vxori Titij, intelligitur legasse etiam secundae vxori: secus si Titius vxori suae, nam intelligi tunc creditur Legatum tantummodo relictum vxori, quam tunc habebat. Si quis instituat posthumum, censetur instituisse plures, si fuerint. Si testator reliquit domum suam, vt in ea habitaret filia sua vidua, intelligitur etiam si postea nupta, secundo in viduitatem deuenit. Hæc Felinus. Item, si facultas data sit ad certum tempus, non finitur in primo facto intra illud tempus, vt si relinquitur v. susfructus alicui, dum vixerit: Si data sit facultas eundi, & redeundi, dum pax, & concordia inter aliquos sit: Si facultas Procuratori detur, vt appellet, dum lis non componitur, & dirimitur. Si facultas detur alicui, vt diuinis, & sacris officijs interesse queat tempore, quo sacris templum est interdictum. Ex his perspicitur, quid sit dicendum in multis rerum euētis, de quibus dubitari solet. Facultas data Patribus Concilij Generalis, de eligendo loco, in quo Concilium celebretur, intelligitur data ad eligendum semel duntaxat. Si quis emit fructus, qui ex prædio aliquo percipiuntur, intelligitur emisse primos tantum. Baldus que sequitur loco citato Felinus. Potestas data arbitran-

di, censetur data ad semel arbitrandum. Idem Felinus. Si testator instituit, vt elemosyna erogetur in die S. Laurentio sacra, semel tantum danda est. Bartolus cui subscribit Felinus loco prædicto. Facultas data Monacho, vt possit Procurator esse, intelligitur data vt semel tantum sit. Sic etiam facultas data, vt quis abesse a loco possit: si promitto dare in Calendis, videor intellexisse primas proximè venturas. Si Princeps Priuilegium confert tibi, & heredi, in primo hærede extinguitur Priuilegium. Felinus loco citato. Si promitto me molendinum reparaturum, videor intelligere semel tantum. Si Episcopus Priuilegium habeat, cum primum possessionem nactus est Ecclesie, nominandi vnum in Canonicum instituendum, & nominauerit vnum, qui institutus est, sed postea Canonicatum ille deposuit, iure Priuilegij alterum nominare nequit. Locator, qui tacite censetur iterum locasse, quoniam conductorem scienter in re conducta reliquit, intelligitur locasse iterum sub eisdem conditionibus, sed semel tantum censetur locationem renouasse. Abbas, quem sequitur Felinus loco citato. Princeps promissit premium ei, qui vexillum hostibus eriperit, creditur promississe ei, qui prius vexillum detraxerit hostibus. Titius promittit ludici se exhibiturum hoc, aut aliud ipsi ludici, putatur promississe semel se exhibiturum. Promitto me daturum tibi, quicquid iactu reus cepero, videor promississe id, quod primo iactu reus cepero, hæc omnia Felinus capite prædicto.

Sexto quaeritur, An is, cui Priuilegium conceditur ad legēdos libros, quorum lectio est interdicta, eo tuta conscientia vt possit extra diocesim aut territorij concedentis? Respondet cum Nauarr. conf. 15. de Priuilegij posse: nam is, cui datur facultas peccata confitendi, confiteri potest extra diocesim, & parochiam concedentis. Gloss. in cap. Placuit, diff. 6. de penit. Nauarr. loco proximè allegato; etiam, cui libera potestas sit dandi operam literis, licet studere extra diocesim eius, qui concedit. Si quis legitima facultate ieiuniorum lege soluatur, ita vt bis comedere ei liceat, aut in diebus Quadragesimarij ieiunij, ante Pascha calicum, lac, & oua edere possit, tunc, & prandere, & cenare, aut prædictis cibis vti tunc potest extra diocesim concedentis. Ergo similiter is, cui sit potestas libros prohibitos legendi, ea vti poterit. Obijcies, Iudex dicere ius non potest extra suum territorium, vt habetur in l. extra territorium, ff. de iurisdic. omnium iud. Vnde cap. 2. de consuet. in 6. excommunicatio contra fures ab Episcopo lata, non afficit furem extra eius diocesim furantem: & qui Episcopi facultate concionari ad populum, aut Confirmationis, Baptismi, vel Ordinis Sacramentum ministrare potest, ius non habet concionandi, aut ea Sacramenta ministrandi extra territorium eius, qui potestatem fecit. Respondet, Iudicem nihil subere posse vbi iurisdictionem non habet, quando quod iubet, vel statuit causæ cognitionem iudicalem postulat: secus est, si rem expediat citra vllam causæ cognitionem iudicalem, quia eam non requirat, ac proinde sententia excommunicationis ab Episcopo lata, etiam sibi subiectos non tenet extra diocesim delinquentes. Similiter etiam Episcopus nequit alteri facultatem dare Sacramenta conferendi extra

diocesim

dicendum ijs, qui sibi subiecti non sunt, nec con-
cionandi in aliena Parochia: hoc enim esset ex-
tra dicecesim ius dicere.

Septimo queritur, An cum alicui Priuilegium
conceditur, ad socium eius trahi, ac porrigi pos-
sit? **Respondeo**, cum Abbate in cap. *Quomodo sit, de In-
deus*, Quodcumque Priuilegium esset prorsus in-
utile ei, in quem est collatum, si eo socij minimè
gauderent, tunc ad eos iure protenditur, & tra-
hitur, vt colligi potest ex cap. *Licet de Priuil. in 6.* At si se-
cus Priuilegium habeat, ad socium nunquam ex-
tenditur, aut trahitur. Verbi gratia, Conceditur
Priuilegium certo Presbytero, vt in loco inter-
dicto operetur sacris, eo ipso, concessum intelli-
gitur, vt a liquem aduocet, qui ei sacrificanti mi-
nistret, & seruiat. Similiter illustri viro, aut foe-
mine datur facultas, vt in loco sacris interdicto
rem diuinam audiat, intelligitur etiam data, vt
deducat eos, sine quibus pro sui status conditio-
ne, sacrum audire non solet. Idem de ceteris si-
milibus Priuilegijs iudicandum.

Octauo queritur, An id Priuilegij, quod con-
ceditur familiaribus certi Cardinalis, vel Epi-
scopi, trahi etiam possit ad eos, quos Cardinalis,
vel Episcopus per literas ipsius scriptas ad fami-
liaritatē admittit? **Respondeo** cum Abbate in ca-
pitulo *dilectio, de clerico non residens*, ad eos minimè pro-
tendi, quia familiares censentur ijs, qui sunt in ob-
sequio, & famulatu alicuius, quales non sunt, qui
per literas tantummodo inter familiares nume-
rantur, & habentur. Et hæc sententia colligi vi-
detur ex cap. *vt. de verb. signifi.*

Nono queritur, An Priuilegium patri conce-
sum transeat etiam in filios? **Respondeo** cum eo-
dem Abbate in cap. *licet, de censib. & Cyno. in l. secunda.*
C. de Epi. & Cler. Priuilegium aliquando concedi
ratione dignitatis, siue nobilitatis innata; aliqua-
do ratione muneris; & officij, quo quis fungitur:
aliquando causa necessitatis. Si primo modo fue-
rit concessum, transferatur in filios. Vnde si patri
ius nobilitatis concedatur, nobiles quoque filij
redduntur. Priuilegium secundo modo concessum
deriuatur in filios legitimos viuente patre. At
concessum tertio modo in filios non transit etiam
viuo patre, vt si ratione necessitatis sit liber à mu-
neribus personalibus, & extraordinarijs, non eo
ipso filij eius ab eisdem liberantur. Et ius ciuita-
tis, quo quis donatur, cum hæredibus non comu-
nicatur. Romanus in singularibus ex l. *Liberus, ff. de Paro-
ch. & Cyno. Romano. Quæres* quid sit dicendum, si
Princeps Titio dicat; Immunitatem concedo ti-
bi, & filijs tuis? **Respondet** Bartolus in l. *Gallus, ff. de
quidam re de ff. de liber. & posthu. vt ciuit. Syluest. priuile-
gium q. 5. ea* immunitate filios non gaudere viuo pa-
tre. **Rogabis** etiam, quo pacto intelligatur si Ti-
tius concedat Caio ius hauriendi aquam, aut de-
ferendi ad fundum, vel quò voluerit? **Respondet**
Romanus, quem sequitur Syluest. loco citato, huius-
modi seruitutem, cum sit personalis, ad hæredes
minimè transmitti, vt colligitur ex l. *Lucius, ff. de
seru. rustic. præd. vbi* habetur: *queritur, an ex hac
scriptura: Do tibi vsam aque in domum tuam, aut vicinan-
que volueris, ad hæredes Caij etiam pertineat? Paulus re-
sponderet, vsam aque personalem ad hæredes Caij quasi vsu-
uarij transmitti non oportere.*

Decimo queritur, An Priuilegium datum ei,
qui factus est ciuis eo pacto, ne munera subeat,
nec onera sustineat, sit seruandum? **Respondeo**
cum Panormitano in c. *peruenit*. De immunitat.
Ecclesiarum, seruari debere, quia est priuilegium,
quod in contractum transiit, & priuilegium quo
tunc transiit in contractum vel quasi contractum
seruandum est, secus minimè. **Et est annotandum**,
Principem huiusmodi priuilegium posse confer-
re etiam cum damno communicatis: hoc est, si ci-
uitas centum quorannis Principi soluere consue-
uerit, & Princeps a liquem eximit, ne decem solu-
at, nihilominus ciuitas centum debet soluere.
At vero inferior Magistratus licet aliquem pos-
sit eximere, non tamen cum detrimento ciuita-
tis, vt si Titio priuilegium concedat, vt soluat de-
cem, iure non potest à ciuitate centum exigere,
sed tantum nonaginta. *Syluest. priuilegium quasi. q. 9. ex
Bartolo & Abbate.*

Vndecimo queritur, An ad substantiam pri-
uilegij pertineat, vt sit scriptum: querunt iuris-
consulti, an scriptura ad priuilegium sit necessa-
ria? **Respondeo** cum Innocentio, Archidiacono,
Ioann. Andrea, & Abbate, quos refert Syluest. *pri-
uilegium q. 14.* non pertinere, ne esse necessarium,
vt sit scriptum priuilegium. Vnde post obitum
Romani Pontificis, qui priuilegium eo concesserat,
sine literis tamen scriptis facultas concessa non
extinguitur: at à successore, iure literarum petuntur,
& impetrantur, ac propterea inferunt Baldus &
Ioan. Calderinus vt idem Syluester citat: Si Roma-
nus Pontifex solo verbo aliquem compelleret Epi-
scopum, vel Abbatem, statim cum Episcopum vel
Abbatem esse, quamuis in foro exteriori Episco-
pus vel Abbas siue regularis, siue secularis per
Romanum Pontificem electus & promotus non
habeatur vt talis, nisi literis impetratis, expeditis
& receptis. alioqui tum admittentes seu reci-
pientes, tum se ingerentes, graues pœnas incur-
runt, quæ habentur in extrauaganti Bonifacij, quæ
incipit, *Iniunctæ*, inter communes. De electione.

Duodecimo queritur, Quandonam priuilegium
incipiat vim & auctoritatem habere. V. G. Titius
per Caium procuratorem à Romano Pontifice
impetrat priuilegium ne à quoquam excommu-
nicari queat: aut impetrat à Rege vel Principe, vt
sit à tributo immunis, ac liber. **Respondeo** cum
Innocentio & Hostiensis, quos refert Syluest. *priuilegium
q. 16.* Aut Titius abiens priuilegium per literas
aut per suum Procuratorem, nunciū, vel alium
quemlibet ad id destinatum, seu missum impetrat,
aut proprio Motu, & arbitrato à Romano Ponti-
fice vel alio principe concessum acquirit. Si pri-
mo modo, statim à die, quo princeps id concedit
incipit valere priuilegium, etiam si Titius igno-
ret esse impetratum. Si secundo modo, Priuile-
gium vim non habet, nisi postquam in Titij pote-
statem peruenerit. hanc quæstionem supra latius
disputaui.

Cap. XXIV.

De Rescriptis Principum.

PRIMO queritur, Quid appellatione referri
potest leges, canones, & iura accipiant? **Re-
spondeo**, Rescripta Principum olim fuisse dicta,

quibus